Polski Czerwony Krzyż.

# Sprawozdanie

## Zarządu Oddziału Łódzkiego

## za 1926 r.

Łódź — 1927.

Polski Czerwony Krzyż.

# Sprawozdanie

## Zarządu Oddziału Łódzkiego

## za 1926 r.



Łódź — 1927.

Składając sprawozdanie z czynności swoich za rok 1926-ty, Zarząd Oddziału Łódzkiego Czerwonego Krzyża zaznacza na wstępie, że po za głównem zadaniem swojem, wypływającem z przepisów statutu, instrukcyj i wskazań o pracy pokojowej Czerwonego Krzyża, za jedną z pilnych spraw do załatwienia w roku ubiegłym, uważał zorganizowanie Okręgu Łódzkiego.

De jure Oddział Łódzki, już z mocy uchwały Komitetu Głównego, z dnia 29 kwietnia 1924 roku istnieje jako okręgowy, faktycznie jednak, mimo najszczerszych chęci i usiłowań do końca roku sprawozdawczego, trudno było okręg zorganizować. Ta niepożądana zwłoka wynikła z pewnego rodzaju słabej ruchliwości prowincjonalnych miejscowych oddziałów, które po większej części nie wykazują dostatecznej żywotności i zdają się jakby zanikać w swej działalności, a tylko nieliczne oddziały wyjątkowo utrzymały swe organizacje w mniej lub więcej poprawnej formie.

Zarząd kilkakrotnie zwoływał zjazdy delegatów kół powiatowych i miejscowych, które nie dochodziły do skutku dla braku zgłoszeń.

Wyczerpawszy możliwe środki bliższego zainteresowania się oddziałów miejscowych stosunkiem hierarchicznym do Oddziału Okręgowego Łódzkiego, że wspomnimy tu nawet o pośrednictwie województwa, które w swoim czasie odniosło się z zaleceniem w tym przedmiocie do starostów, Zarząd Oddziału Łódzkiego zmuszony był odnieść się do Zarządu Głównego o zainteresowanie się sprawą organizacji okręgu, ile że statut wyraźnie taką pomoc w podobnych wypadkach przewiduje. Uchwalono nawet zaangażować specjalnego płatnego urzędnika, któryby się sprawą organizacji okręgu specjalnie zajął. Zadanie to atoli łatwem w praktyce nie było, skoro powołany do tego funkcjonarjusz wkrótce zrzekł się tych obowiązków.

Cóżkolwiek bądź wyłoniona została specjalna komisja organizacyjna okręgu, z powołaniem p. Słoniowskiego na przewodniczącego.

Usiłowania komisji najeżone były wielkiemi trudnościami. Na dzień 28 listopada 1926 roku zwołany został do Łodzi zjazd delegatów oddziałów miejscowych, na który przybyli delegaci z 5-ciu oddziałów, a mianowicie: z Piotrkowa, Zgierza, Ozorkowa, Łęczycy i Pabjanic. Na zjeździe, oprócz członków zarządu Oddziału Łódzkiego, in corpore, byli też obecni delegaci z Zarządu Głównego.

Wszyscy delegaci wypowiedzieli się za koniecznością propagowania w miastach, należących do Okręgu Łódzkiego, idei Czerwonego Krzyża za pomocą odczytów, przezroczy i t. p.

Z oddziałów prowincjonalnych — miejscowych, po za Piotrkowskim, Ozorkowskim i Zgierskim, funkcjonującymi prawidłowo, oddział w Brzezinach przejawia względnie najwięcej żywotności.

Bądź co bądź, Zarząd przyszedł do przekonania że dłużej z faktycznem przejściem Oddziału Łódzkiego na organizację okręgową czekać niepodobna i postanowił przedstawić zwyczajnemu ogólnemu zebraniu członków Oddziału, wraz z zaproszonymi członkami Oddziałów: piotrkowskiego, łęczyckiego, brzezińskiego, zgierskiego, ozorkowskiego, pabjanickiego, radomskowskiego i wieluńskiego, jednocześnie z niniejszem sprawozdaniem, instrukcje w przedmiocie faktycznego przejścia Oddziału Łódzkiego na oddział okręgowy.

* * *

W roku ubiegłym postanowiono, na odezwę Zarządu Głównego przyznać materjalne poparcie dla sanatorjum w Zakopanem, przez wpłacanie z kasy Oddziału, na ten cel, wciągu roku po Zł. 150 miesięcznie.

W tej składce przyjęto w zasadzie, aby Oddziały miejscowe partycypowały po Zł. 20 miesięcznie i kwoty odpowiednie wpłacały do kasy Okręgu Łódzkiego.

Oddziałowi miejscowemu w Brzezinach przyznano w roku ubiegłym zapomogę Zł. 3.000 na budowę domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych w osadzie, ofiarowanej na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża przez p. Myszkiewiczową. Na ten cel Oddział w Brzezinach posiadał już Zł. 5.000 gotowizny i 5.000 sztuk cegły. W mającym być pobudowanym domu projektuje się urządzenie kolonji letnich dla dzieci.

Fundusze Oddziału Łódzkiego w roku sprawozdawczym, podobnie jak w poprzednich latach, pochodziły, po za składkami członkowskiemi, z imprez z celem dobroczynnym i z „Tygodnia Czerwonego Krzyża". Dla ilustracji podajemy tu ważniejsze pozycje dochodowe. I tak, ze składek członkowskich osiągnięto Zł. 20.157 gr. 80, z urządzenia 2-ch maskarad w karnawale Zł. 13.654 gr. 66. „Tydzień Czerwonego Krzyża", który w roku ubiegłym odbywał się pod hasłem „Tygodnia pogotowia sanitarnego" i ograniczał się do zbiórek ulicznych, wśród lokatorów, wolnych zawodów, przemysłowców i w lokalach zamkniętych, przyniósł Zł. 17.899 gr. 79; z procentów osiągnięto Zł. 17.712 gr. 64.

Podobnie jak w latach poprzednich Zarząd na swych posiedzeniach niezależnie od filantropijnej akcji, przejawianej w poszczególnych sekcjach a głównie w sekcji „Odżywiania dzieci", wydającej zgórą 1.200 obiadów dziennie, w sekcji opieki nad szpitalami i innych, uchwalał pewne sumy na leczenie zagrożonych chorobami płucnemi na wyjazd do Zakopanego, na urządzenie „Gwiazdki" i „Święconego dla żołnierzy i t. p.

Oddział Czerwonego Krzyża przystąpił w roku ubiegłym do istniejącego w Łodzi „Komitetu gwiazdkowego" dla garnizonu łódzkiego, od którego otrzymał 350 paczek dla żołnierzy, przebywających w szpitalach.

Na urządzenie „gwiazdki" dla żołnierzy w szpitalach asygnowano, Zł. 500, przyczem w szpitalu № 4 założono staraniem Oddziału radjo przenośne i na ten cel asygnowano Zł. 1.100.

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno ogólne zebranie członków Oddziału w dniu 27 marca 1926 roku, na którem zatwierdzone zostało sprawozdanie z działalności Oddziału za rok 1925-ty, oraz dokonano wyboru członków zarządu i komisji rewizyjnej, wreszcie — ustalono poszczególne czynne sekcje Oddziału i ich skład osobisty.

## I. Skład Zarządu.

Na odbytem w dniu 27 marca 1926 roku ogólnem zebraniu członków Oddziału powołano przez głosowanie na kartkach, Zarząd w następującym składzie:

PP. Barciński Stefan
Juszkiewiczowa Wanda
Generał Jung Władysław
Stępowski Wacław
Cynarska Stefanja
Chawłowska Aniela
Dyr. Gajewicz Leon
D-r Mikłaszewski Bolesław
Mogilnicka Stefanja
ks. Rabiński Stanisław
Sumiewski Adolf
Brzozowska Marja
Rossmanowa Helena
D-r Kalisz Józef
pułk. Vogel Alfred
J. E. ks. biskup Tymieniecki
Krotowska Adela
Skalska Karolina

PP. D-r Skalski Stanisław
Richter Eugenjusz
Arctowa Hermina
Demsowa Olga
Fiedler Zygmunt
Wernerowa E.
Kom. Rządu Iżycki Stanisł.
Ulrichsowa Marja
Roszkowski Aleksander
Adw. Biłyk Alfred
Inż. Kaban Józef
Adw. Słoniowski Longin
Kurator Okr. N. Owiński Jan
Pułk. Stejer Kazimierz
Czerwińska Helena
Gajdziński Stanisław
Poznański Kazimierz
Adw. Jasieński Bolesław

Z wymienionych osób Gen. Jung, z powodu tranzlokacji do Lublina, złożył mandat. Również p. pułk. Stejer i komendant Roszkowski, z powodu wyjazdu z Łodzi, wystąpili z Zarządu. Wreszcie zrzekł się mandatu p. Kazimierz Poznański.

Do komisji rewizyjnej powołani zostali przez aklamację:

PP. Waldemar Bagun-Bersin
Antoni Michałowski
Kazimierz Roszak
Oskar Szeffer
Czesław Wojciechowski.

Na posiedzeniu Zarządu, odbytem w dniu 30 marca 1926 r. wybrani zostali do Prezydjum:

PP. D-r Skalski Stanisław, Prezes.
Chawłowska Aniela
D-r Mikłaszewski Bolesław
Barciński Stefan, Skarbnik
Gajewicz Leon, Sekretarz

Na zastępców do Prezydjum obrani zostali:

PP. Hermina Arctowa
D-r Józef Kalisz.

Do Prezydjum również wchodzą PP. Ulrichsowa Marja i Fiedler Zygmunt, jako delegaci do Zarządu Głównego w Warszawie.

W roku ubiegłym, z powodu tranzlokacji do Warszawy, zmuszony był ustąpić z Zarządu długoletni Vice-Prezes tegoż, b. Vice-Wojewoda Łódzki p. Wł. Łyszkowski. W uznaniu pracy jaką p. Łyszkowski wykonywał dla Czerwonego Krzyża, na stanowisku Przewodniczącego Sekcji Sanitarno-Mobilizacyjnej, Zarząd odniósł się do Władz Centralnych Czerwonego Krzyża o odznaczenie go. Zarząd Główny przyznał p. Łyszkowskiemu medal srebrny, który wręczony temuż został na uroczystem pożegnalnem posiedzeniu Zarządu Oddziału Łódzkiego w dniu 6 czerwca 1926 roku.

Na temże posiedzeniu pożegnano również cichą a cenioną pracowniczkę Czerwonego Krzyża, członkinię Zarządu i Przewodniczącą Sekcji intendentury, panią Łucję Miksową, która z powodu wyjazdu z Łodzi zmuszona była opuścić tutejszy teren pracy społecznej.

## II. Sekcje.

Praca Oddziału Czerwonego Krzyża rozbita została na następujące sekcje:

**Sekcja sióstr** — Przewodnicząca p. Ulrichsowa Marja.
Członkowie: pp. Chawłowska Aniela, Juszkiewiczowa Wanda, D-r Kalisz.

**Budowy szpitala** — Przewodniczący D-r Skalski, członkowie: pp. Barciński Stefan, Fiedler Zygmunt, Iżycki Stanisław, budowniczy Kaban Józef, D-r Mikłaszewski Bolesław, D-r Kalisz Józef.

**Sanitarna** — Przewodniczący D-r Kalisz, członkowie adw. Jasieński Bolesław, D-r Marks, adw. Słoniowski Longin, Ulrichsowa Marja, płk. Vogel Alfred.

| | |
|---|---|
| **Opieki nad szpitalami** | Przewodn. p. Chawłowska Aniela, Brzozowska Marja, Cynarska Stefanja, Ulrichsowa Marja. |
| **Czerwony Krzyż Młodzieży** | Przew. ks. Rabiński, członkowie pp. Arctowa Hermina, Demsowa Olga, Juszkiewiczowa Wanda, kurator Owiński, Ulrichsowa Marja. |
| **Dożywiania dzieci** | Przew. p. Demsowa Olga, członkowie Jasieński Bolesław i Sumiewski Adolf. |
| **Ambulatorjum** | Przewodnicząca p. Ulrichsowa Marja. |
| **Odczytowa** | Przewodnicząca p. Mogilnicka Stefanja. |
| **Propagandy** | pp. Gajewicz Leon, Słoniowski Longin, Jasieński Bolesław. |
| **Dochodów niestałych** | Przewodnicząca p. Arctowa Hermina, członkowie pp. Brzozowska Marja, Cynarska Stefanja, Chawłowska Aniela, Demsowa Olga, Juszkiewiczowa Wanda, Krotowska Adela, Mogilnicka Stefanja, Rossmanowa Helena, Skalska Karolina, Słoniowski Longin, Stępowski Wacław, Sumiewski Adolf, Ulrichsowa Marja, Wernerowa E. i płk. Vogel Alfred. |

## III. Sekcja sióstr.

Jak już wspomniano w sprawozdaniu za rok poprzedni Oddział Łódzki, podobnie jak i inne Oddziały Czerwonego Krzyża domagał się wobec Zarządu Głównego samodzielnego działania, w kierunku weryfikacji i rejestracji sióstr, co też uwieńczone zostało pomyślnym skutkiem tak, że obecnie rejestracja i ewidencja sióstr czynnych i rezerwy zaprowadzona została tu na miejscu. Główny cel sekcji polega na przysposobieniu niezbędnej ilości sióstr rezerwy na czas wojenny — nadto sekcja otacza wszelką możliwą opieką siostry zatrudnione w szpitalach wojskowych.

Już w dniu 12 stycznia 1926 roku, postanowionem zostało urządzić 3 miesięczny kurs dla pielęgniarek, pod kierownictwem p. D-ra Kalisza, przy czem współudział czynny w tym kierunku przyrzekli: pani Chawłowska Aniela i D-r Skalski.

Kursy rzeczone niebawem zorganizowane zostały i odbywały się w lokalu seminarjum nauczycielskiego, dzięki uczynności dyrektora tegoż p. Michejdy.

Na kursy odrazu zapisało się 57 słuchaczek, które w komplecie uczęszczały na wykłady i kursy ukończyły.

Absolwentki kursów sanitarnych odbywały praktykę szpitalną w okręgowym szpitalu wojskowym, w ciągu 8 miesięcy, przy czem wszystkie złożyły zobowiązania stawienia się do pracy w Czerwonym Krzyżu na wypadek wojny.

Wykładającymi byli pp. D-r Mittelstaedt, Smoleński, Mieleszko, Manteufel, Skalski, Trawiński, inspektor Wagner, Załęski, porucznik Bratkowski, B. Mikłaszewski, Marks i D-r Kalisz.

Lekarze pracę tę wykonywali bezinteresownie, od słuchaczek zaś pobierana była opłata po Zł. 10 od osoby. Dochód z tego źródła obracany był na pomoce naukowe.

Siostry w szpitalach wojskowych zostały jednakowo umundurowane, czego wymagała hygiena i porządek. W tym względzie Zarząd Oddziału czynił siostrom wszelkie możliwe ułatwienia, zakupując materjał na mundury, rozkładając spłatę należności na raty i t. p. Podobnież, siostry korzystały niekiedy z zaliczek zwrotnych, z funduszów Oddziału Czerwonego Krzyża i na ten cel wyznaczono kredyt w wysokości Zł. 2.000.

Sekcja wprowadziła akta osobiste sióstr, zatrudnionych na terenie D. O. K. IV, obejmujące któtkie curricula vitae, oraz szczegóły co do wykonywanych przez siostry prac.

Takież akta osobiste istnieją również dla sióstr rezerwy.

## IV. Szpital Czerwonego Krzyża.

Budowa szpitala własnego Czerwonego Krzyża ustawicznie była omawiana na posiedzeniach Zarządu. Zamiana placu na szpital, pierwotnie oddanego przez Magistrat — na plac przy ulicy Krzemienieckiej, została formalnie załatwiona i hipoteka tegoż została wywołana i uregulowana z tytułem własności, wciągniętym do działu II-go wykazu hipotecznego, na imię Polskiego Czerwonego Krzyża.

Przygotowane zostały szkice projektowanego szpitala przez inżyniera Soleckiego, przy czem tenże kierował się w tej pracy wskazówkami członków zarządu-lekarzy. Szkice te rozpoznane były przez grono lekarzy i uzupełnione odpowiednio do ich wskazówek.

Następnie komitet budowy szpitala, po wszechstronnem omówieniu sprawy, postanowił ogłosić konkurs na wykonanie planu szpitala, za pośrednictwem koła architektów do wszystkich budowniczych Polski. Za podstawę mają posłużyć szkice przygotowane przez p. Soleckiego, które zakupione zoły za Zł. 1.500.

Termin konkursu ustalono za 2 miesiące. Najlepsze prace mają być odznaczone nagrodami pieniężnemi: I-sza — Zł. 5.000, II-ga — Zł. 3.000 i III-cia — Zł. 2.000 Warunki konkursu zostały zaakceptowane przez Zarząd.

## V. Sekcja sanitarna.

Przy pierwotnem omawianiu, ciążącego na Oddziale Łódzkim C. Krzyża obowiązku przygotowania kolumny sanitarnej samochodowej, zaopinjowano wystąpić do Zarządu Głównego o czasowe zwolnienie Oddziału, na przeciąg lat 3-ch od wystawienia rzeczonej kolumny i motywowano opinję taką tem, że Oddział obecnie wszelkie wysiłki kieruje ku zrealizowaniu budowy szpitala dla gruźliczno chorych i powtóre, że samochody, ulegając ustawicznemu udoskonaleniu, mogłyby się stać nieużytecznymi albo mało użytecznymi w chwili kiedy ich potrzeba stałaby się nieodzowną, wreszcie, że Oddział C. Krzyża nie posiada odpowiednich garażów na przechowywanie samochodów.

Zarząd Główny w Warszawie zgodził się na odroczenie przygotowania kolumny samochodowej, na przeciąg 3-ch lat, z warunkiem zabezpieczenia sumy Zł. 15.000 na specjalnym rachunku, na wykonanie nadwozi, na wypadek potrzeby. Warunek ten został przez zarząd przyjęty.

Gdy jednakże na posiedzeniu Zarządu w dniu 11-go maja 1926 r. w poglądach na ten przedmiot zaszła zasadnicza zmiana i, po przeprowadzonej dyskusji, uznano za konieczne poczynić przygotowania, w kierunku utworzenia kolumny samochodowej, przeto otworzono na ten cel kredyt do wysokości Zł. 50.000. Z funduszu tego utworzono pierwszy pluton kolumny sanitarnej, składający się z 5 samochodów, firmy „Skasa i Żarnecki“; karoserja wykonana została przez pomienioną firmę według wzoru, opracowanego przez Komisję mobilizacyjną Oddziału Łódzkiego. Samochody zostały przyjęte przez specjalną komisję.

## VI. Opieka nad szpitalami wojskowymi.

Sekcja opieki nad szpitalami wojskowymi przejawiała tą samą działalność, jak w latach poprzednich, oddając cenne usługi pozostającym na kuracji w szpitalach żołnierzom, przez zaspakajanie ich potrzeb oraz urządzanie dla nich rozrywek. W szpitalu np. № 4 i innych zorganizowane zostały wzorem lat ubiegłych kursy dokształcające dla analfabetów i półanalfabetów, oraz urządzane były odczyty i pogadanki z zakresu historji, geografji, geologji i t. p. Przeciętna frekwencja na kursach dokształcających wynosiła 83%. Na kursach widoczna była chęć zdobycia i pogłębienia wiedzy, żołnierze pracowali z zamiłowaniem

Dla przykładu podajemy tematy przerobionych pogadanek, jako to: „Żeromski“, „Reymont“, „Staszic“, „Ludność Polski“, „Chrzest Wł. Jagiełły“, „Chrzest Litwy“, „Rok 1831“, „Bitwa pod Grochowem“ i t. d.

Z arytmetyki wykładano: liczby mianowane, ułamki zwyczajne i początki dziesiętnych, rozszerzenie zakresu liczb całkowitych i t. d.

Przed świętami uroczystemi urządzane były „gwiazdka“ i „święcone“ dla 350 chorych, przy obdarowaniu tychże łakociami, papierosami, papierem listowym i różnymi drobiazgami jak: kalendarzyki, notesy, ołówki, obsadki, pocztówki i t. d.

W tymże szpitalu № 4 na oddziale chirurgicznym założone zostało przenośne „radio“ i na ten cel Zarząd asygnował Zł. 1.000.

## VII. Czerwony Krzyż Młodzieży.

P. C. Krzyż Młodzieży w roku ubiegłym, lubo ilościowo zmniejszył się, przejawiał nader dodatnią i sympatyczną działalność, dzięki budzeniu zamiłowania, wśród uczącej się młodzieży, przez jego przewodniczącego Ks. Prefekta Rabińskiego, do zajęć tego odłamu pracy Czerwonego Krzyża.

Dość będzie wyliczyć tu, sposobem przykładu, główniejsze zajęcia młodocianych uczestników C. Krzyża, ażeby nabrać przekonania o dużej społecznej wartości tej pracy i zorjentowania się, w jakim kierunku ona się rozwija.

I tak: w samym początku roku ubiegłego komisja oddziałowa kół młodzieży, za pomocą odezw i druków informacyjnych propagowała w 16 szkołach średnich i 70-ciu powszechnych zrzeszanie się młodzieży szkolnej pod znakiem C. Krzyża.

W poparciu idei Związku Obrony Kresów Zachodnich Zarząd P. C. K. Mł. wysłał 4 skrzynie z darami dla dzieci i ludności Górnego Szląska.

Wobec licznych zgłoszeń o pomoc dzieci zagrożonych gruźlicą C. K. Mł. zorganizował na ten cel „Kiermasz“, w którym wzięły udział czynny i szkoły średnie niezrzeszone. Na kiermaszu w kioskach wystawione były przeważnie prace wykonane przez uczącą się młodzież a trzeba dodać, że 10 orkiestr szkolnych, na zmianę, uprzyjemniało tę filantropijną imprezę.

Wskutek braku odpowiedniego odzienia pośród dzieci, uczęszczających do szkół powszechnych, pomieniona wyżej komisja oddziałowa zarządziła wśród uczniów szkół średnich zbiórkę odzieży, przy czem zebrano 170 sztuk ubrania, które rozdzielono między 11 szkół dla najbardziej potrzebujących. W dalszym ciągu tej akcji komisja oddziałowa wezwała koła żeńskie do szycia odzieży na cel powyższy, użytkowując na to materjał, pochodzący z darów amerykańskich. Ubrania, w ten sposób zdobyte, wraz z ukwestowaną odzieżą, w ilości sztuk 293 wydano 24-m szkołom powszechnym. Niezależnie od tego Zarząd C. K. Mł. wydał znaczną ilość rozmaitej odzieży z zapasów komisji rodzinom ubogim.

C. K. Mł. rokrocznie zajmuje się nader intensywnie organizowaniem „Gwiazdki“ przed świętami Bożego Narodzenia, dla najbiedniejszych dzieci miejscowych i na Górnym Szląsku. W roku sprawozdawczym obdarowano różnymi upominkami 856 dzieci w 10 zakładach dobroczynnych i wydano 273 paczek darów amerykańskich.

Wszystkie główniejsze szkoły żeńskie z chwalebną emulacją urządzały u siebie akty, nacechowane wyższą miłością bliźniego, celem przyjścia z pomocą i osłodą życia biednym dzieciom, że wspomnimy tu: szkołę zawodową żeńską, łącznie z seminarjum nauczycielskiem, które przygotowały świąteczny posiłek i atrakcje, odpowiednie do chwili, dla sierot schroniska p. n. „Sienkiewiczówka". Dalej, gimnazja im. p. Szczanieckiej, p. Miklaszewskiej, p. Skrzypkowskiej i ks. Skorupki.

Uprawa zagonków, o których była mowa w poprzednich sprawozdaniach, niestety, nie rozwinęła się, głównie z powodu braku odpowiednich placów. Dwie tylko szkoły, posiadające własne tereny zajmują się uprawą właściwych zagonków, 16 zaś uprawiają hodowlę kwiatów w skrzynkach przy oknach i na balkonach.

Korespondencja międzyszkolna i międzynarodowa, aczkolwiek jest podtrzymywana, mało się rozwija. Między innemi w roku ubiegłym otrzymano 4 listy i 4 albumy z Ameryki i 4 listy i 2 albumy z Japonji. Otrzymano też z Ameryki lalkę większych rozmiarów, z prośbą o nadesłanie lalki w stroju polskim. Ogłoszono, wskutek tego, konkurs w szkołach żeńskich na lalkę w stroju narodowym polskim. Wysłano do Camibridge lalkę, ubraną przez uczennice szkoły p. Miklaszewskiej w strój łowicki.

W roku ubiegłym, dzięki staraniom komisji oddziałowej, po długotrwałych zabiegach w Magistracie, prowizoryczny wieczny ogień nad grobem nieznanego żołnierza, zastąpiony został bezustannie gorejącym palnikiem gazowym.

Wspomnieć też należy, że C. K. Mł. brał udział w rozstrzygnięciu pedagogicznego zagadnienia p. t. „Wpływ Kinematografów na Młodzież", zainicjowanego przez „Sekcję związków narodowych w Paryżu". Komisja Oddziałowa odniosła się w tym przedmiocie do 37-iu miejscowych szkół z prośbą do nauczycielstwa o wyrażenie swej opinji. Zestawione i zszeregowane odpowiedzi wysłano następnie do Centrali w Warszawie, dla przesłania do Sekcji związków narodowych w Paryżu.

Mimo tą różnorodność zajęć P. C. K. Mł. liczył ilościowo w porównaniu z rokiem poprzednim mniej kół a mianowicie: 36 wobec 41 z poprzedniego roku. Członków było zapisanych 2.700 wobec 4.500 z poprzedniego okresu sprawozdawczego.

## VIII. Dożywianie dzieci.

Sekcja dożywiania dzieci, wydająca zgórą 1200 obiadów dziennie usiłowała w roku ubiegłym, wskutek wzrastającego bezrobocia i zwiększającej się nędzy wydatnie rozwinąć swoją działalność, powiększając ilość obiadów dziecięcych do 400 dziennie. W tym celu projektowano uruchomić kuchnie na Widzewie, na Placu Reymonta i na Zielonym Rynku, a głównie powiększyć ilość obiadów na głównej stacji, przy ulicy Smugowej.

Niestety, jakkolwiek Województwo i Magistrat przyrzekły w tym kierunku swoją pomoc, to przecież faktycznie jej nie otrzymano. Dla braku przeto środków Sekcja zniewolona była ograniczyć się do dawniejszej wydajności obiadów, t. j. do nieco więcej nad 1.200 dziennie.

Niektórym dzieciom, ze względu na konieczność lepszego odżywiania wydawano dodatkowe porcje, podług wyboru dzieci przez zarządzającą stacji odżywczej.

W ciągu roku ubiegłego stacja przy ul. Smugowej wydała 392.949 obiadów, czyli przeciętnie po 1.076 obiadów dziennie.

Koszt, związany z prowadzeniem stacji odżywczej wyniósł, za rok ubiegły, Zł. 35.339,72.

## IX. Ambulatorjum.

W roku sprawozdawczym Magistrat m. Łodzi zlikwidował ambulatorium dentystyczne dla dzieci szkół powszechnych, wskutek czego uczniowie tych szkół zgłaszali się do ambulatorjum C. Krzyża. Pragnąc przyjść z pomocą niezamożnej uczącej się młodzieży, przyjęto za zasadę, aby porad w ambulatorjum C. K. udzielać uczniom szkół powszechnych, nienależącym do kasy chorych.

Ambulatorjum otacza opieką lekarską uczniów szkół średnich i udziela im pomocy dentystycznej, jak również dzieciom ze szkół powszechnych, na warunkach ustalonych a mianowicie: wizyta u lekarza specjalisty wynosiła Zł. 2, porada dentystyczna Zł. 2, dłuższe leczenie zęba Zł. 6. i t. d.

W roku ubiegłym udzielono: porad płatnych 97, półpłatnych 466 i bezpłatnych 2.010, razem porad 2.573.

Podobnie jak w roku ubiegłym w ambulatorjum wydawany był dzieciom niezamożnym tran bezpłatnie. Z tego dobrodziejstwa korzystało, w ciągu roku 101 dzieci, którym rozdano tranu 37 klgr. 700 gramów.

## X. Odczyty i pogadanki.

Odczyty i pogadanki C. K. urządzane staraniem p. Stefanji Mogilnickiej, wygłaszane były przez miejscowych lekarzy, prawie co niedziela, w godzinach południowych w użyczonej na ten cel przez Zarząd Polskiej „Y. M. C. A." sali i cieszyły się znaczną frekwencją. Średnio uczęszczało na odczyt do 250 a nawet 300 słuchaczy i słuchaczek.

W okresie sprawozdawczym wygłoszonych było 29 odczytów-pogadanek a mianowicie:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3/I | 1926 r. | D-r Mikłaszewski . . | „Kąpiel, jako czynnik zdrowotny, jej znaczenie niegdyś i dzisiaj". |
| 10/I | „ | D-r Mittelstaedt . . | „Choroba, zapobieganie chorobom i leczenie chorób". |
| 17/I | „ | D-r Handelsman . . | „O gruźlicy i jej zwalczaniu". |
| 24/I | „ | D-r Smoleński . . . | „Samoobrona organizmu w walce z chorobami zakaźnemi". |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 31/I | „ | D-r Kon Józef . . . | „Wpływ światła na rozwój dziecka". |
| 21/II | „ | D-r Mission . . . . | „Wychowanie fizyczne młodzieży". |
| 28/II | „ | D-r Żebrowski . . . | „Higiena nosa, gardła i uszu". |
| 7/III | „ | D-r Żurkowski . . . | „O płonicy" |
| 14/III | „ | D-r Sterling . . . . | „O gruźlicy". |
| 21/III | „ | D-r Iwaszkiewicz . . | „O chorobach zakaźnych". |
| 28/III | „ | D-r Ziegler Edward . | „Śmiertelność u dzieci". |
| 11/IV | „ | D-r Rakowski . . . | „Wady wymowy, jąkanie i sposoby ich leczenia", |
| 18/IV | „ | D-r Lamentowski . . | „O nowotworach złośliwych i ich rozpoznawaniu". |
| 25/IV | „ | D-r Artyfikiewicz . . | „O zapaleniach". |
| 9/V | „ | D-r Starzyński . . . | „Walka z tyfusem plamistym". |
| 16/V | „ | D-r Mieleszko . . . | „O sercu". |
| 30/V | „ | D-r Skalski . . . . | „Działalność C. K. w czasie wojny i w czasie pokoju". |
| 13/VI | „ | D-r Jastrzębski . . | „Jaglica i walka z nią na terenie m Łodzi". |
| 20/VI | „ | D-r Margoński . . . | „Jak zdobyć piękność i zdrowie". |
| 3/IX | „ | D-r Iwaszkiewicz . . | „O szczepieniach przeciwko szkarlatynie". |
| 10/X | „ | D-r Kalisz . . . . | „O zwalczaniu raka". |
| 24/X | „ | D-r Mogilnicki . . . | „Walka z chorobami zakaźnemi dawniej a dzisiaj". |
| 31/X | „ | D-r Lamentowski . . | „Jak kochać dziecko? dusza dziecka, istota i cel wychowania, dziecko i wychowanie fizyczne, o dziecku chorem". |
| 7/XI | „ | D-r Mittelstaedt . . | „Higiena życia codziennego". |
| 14/XI | „ | D-r Polakow . . . | „O tyfusie brzusznym". |
| 21/XI | „ | D-r Leyberg . . . . | „Zagadnienie odmładzania w świetle najnowszych badań" |
| 28/XI | „ | D-r Smoleński . . . | „O anemji". |
| 5/XII | „ | D-r Ziegler Edward . | „Odżywianie niemowląt". |
| 12/XII | „ | D-r Mikłaszewski . . | „Kwestja płciowa a młodzież". |

## XI. Propaganda.

Praca propagandowa C. K. właściwie nie jest ujęta w naprzód wytknięty system regulaminowy. Zwracono atoli baczną uwagę na to, aby cała działalność Oddziału przenikała do prasy i była tam właściwie oświetlana, do czego uproszono p. Leona Gajewicza.

Dzięki nader życzliwemu poparciu pism miejscowych bez różnicy kierunków, zadanie to było ułatwione; dla wszelkich bowiem komunikatów prasowych, dzienniki nigdy nie odmawiały miejsca.

O każdym np. odczycie, imprezie, czy też nowem przedsięwzięciu w działalności C. K. prasa naprzód zamieszczała okolicznościowe wzmianki, bądź specjalne artykuły. Ta życzliwość prasy szczególnie cenną była przy kwestach „Tygodnia" C. Krzyża.

Po za tem starano się, ile możności, o przysporzenie Czerwonemu Krzyżowi członków i o inkasowanie od nich składek. To ostatnie zadanie dzięki wprowadzonemu systemowi kontroli stałych członków, przez zaprowadzenie t. zw. kartotek, było w porównaniu z poprzedniemi latami znacznie ułatwione. Inkaso składek członkowskich powierzane było zredukowanym pracownikom umysłowym za procentowem wynagrodzeniem.

W ten sposób w okresie sprawozdawczym ściągnięto składki od 6.500 członków w ilości Zł. 20.157.80.

## XII. Komitet dochodów niestałych.

Po za ściąganiem składek członkowskich, zdobywanie wszelkich funduszów na cele C. Krzyża leży właściwie w zakresie działania Komitetu dochodów niestałych, pozostającego pod kierownictwem p. Generałowej Herminy Arctowej.

Od szeregu lat Komitet ma stale wytknięte zadanie około organizowania przedewszystkiem „Tygodnia C. K." i 2-ch maskarad w karnawale, jako najpoważniejszych źródeł dochodu.

Na tych 3-ch imprezach ograniczała się też właściwie działalność Komitetu w roku ubiegłym. Dzięki wypróbowanej chętnej współpracy w organizacji „Tygodnia" i maskarad, miejscowych stowarzyszeń, związków, cechów rzemieślniczych, harcerzy i t. d., osiągnięte rezultaty pieniężne z imprez filantropijnych, pozwoliły Oddziałowi rozwijać swoją działalność w zamierzonym kierunku.

Dochód z Komitetu za rok ubiegły wyniósł Zł. 31,553 gr. 45.

Kończąc na tem sprawozdanie swoje, czujemy się w obowiązku zaznaczyć tu, z uczuciem wdzięczności, że tylko dzięki ogromnemu paparciu miejscowej ludności, organizacyj społecznych, zrzeszeń i związków zawodowych mógł Zarząd dodatnio na terenie Łodzi pracować i wykonywać swoje zamierzenia i plany na pożytek żołnierza polskiego i ludności cywilnej.

Wszystkie te organizacje i poszczególne osoby nie odmawiały swej współpracy dla C. Krzyża, że wspomnimy tu pp. lekarzy, stowarzyszenie kupców, cechy rzemieślnicze i t. d.

Szczególną zaś wdzięczność żywi C. Krzyż dla Władz wojewódzkich i komendy Policji Państwowej za stałe okazywanie mu pomocy. Również prasa łódzka darzyła P. C. Krzyż stałą życzliwością i poparciem, ilekroć tego zachodziła potrzeba. Za te dowody społecznego współdziałania i życzliwości Zarząd składa szczere podziękowanie wszystkim, którzy .się przyczynili do osiągnięcia pomyślnych z prac Oddziału rezultatów.

w Łodzi dnia 20 kwietnia 1927 r.

**Zarząd.**

Członek Zarządu, Sekretarz: *Leon Gajewicz.*

# SPRAWOZDANIE KASOWE
# i
# BILANS.

**ROZCHÓD.**

| | | Złote | grosze |
|---|---|---|---|
| 1 | Administracja | 18.320 | 33 |
| 2 | Ambulatorjum | 4.659 | 70 |
| 3 | Budowa Szpitala | 1.511 | 50 |
| 4 | Czerwony Krzyż Młodzieży | 1.949 | 04 |
| 5 | Dożywianie Dzieci | 35.339 | 72 |
| 6 | Odczyty | 163 | 50 |
| 7 | Opieka nad Szpitalami Wojskowymi | 2.604 | 55 |
| 8 | Organizacja Okręgu | 307 | 20 |
| 9 | Propaganda | 75 | — |
| 10 | Sekcja Sióstr | 611 | 11 |
| 11 | Sekcja Sanitarna | 294 | 08 |
| 12 | Udział Zarządu Głównego | 3.000 | — |
| 13 | Zapomogi | 1.646 | 77 |
| 14 | Przewyżka dochodu nad rozchodem | 4.368 | 62 |
| | | 74.851 | 12 |

PRZEWODNICZĄCY: **D-r St. Skalski.**

SKARBNIK: **St. Barciński.**

**PRZYCHÓD.**

| | | Złote | grosze |
|---|---|---|---|
| 1 | Komitet Dochodów Niestałych | 31 553 | 45 |
| 2 | Ofiary | 5 027 | 23 |
| 3 | Procenty | 17.712 | 64 |
| 4 | Składki | 20.157 | 80 |
| 5 | Znaczki | 400 | — |
| | | 74.851 | 12 |

Łódź, dnia 20 kwietnia 1927 roku.

KOMISJA REWIZYJNA: **Waldemar Bagun-Bersin**
**Antoni Michałowski**
**Kazimierz Roszak**
**Oskar Szeffer**

| | | | Złote | grosze |
|---|---|---|---|---|
| 1 | Gotówka: | | | |
| | w kasie Oddziału . . . . . . . | 96,96 | | |
| | w banku Gosp. Kraj. . . . . . | 10.000,— | | |
| | „ „ Handl. Przem. Zw. . . . | 1.800,— | | |
| | „ „ „ „ Term. . . | 89.623,— | | |
| | „ „ Pol. Kup. i Przem Ch. . | 7.502,33 | | |
| | „ P. K. O. . . . . . . . . . . | 358,15 | 109.380 | 44 |
| 2 | Czerwony Krzyż Młodzieży . . . . . . . . | | 3.730 | 84 |
| 3 | Intendentura . . . . . . . . . . . . . . | | 12.995 | 51 |
| 4 | Komitet Dochodów Niestałych . . . . . . . | | 698 | 72 |
| 5 | Papiery wartościowe . . . . . . . . . . . | | 4.223 | 54 |
| 6 | Sumy Przechodnie . . . . . . . . . . . . | | 865 | 03 |
| 7 | Sekcja Sióstr . . . . . . . . . . . . . . | | 1.809 | 06 |
| 8 | Sekcja Sanitarna . . . . . . . . . . . . . | | 31.546 | 88 |
| | | | 165.250 | 02 |

PRZEWODNICZĄCY: **D-r St. Skalski.**

SKARBNIK: **St. Barciński.**

| | | Złote | grosze |
|---|---|---|---|
| 1 | Majątek Towarzystwa . . . . . . . . . . . | 160,881 | 40 |
| 2 | Przewyżka przychodu nad rozchodem . . . . | 4,368 | 62 |
| | | 165,250 | 02 |

Łódź, dnia 20 kwietnia 1927 roku.

KOMISJA REWIZYJNA: **Waldemar Bagun-Bersin**
**Antoni Michałowski**
**Kazimierz Roszak**
**Oskar Szeffer**

# PROTOKUŁ KOMISJI REWIZYJNEJ
## Polskiego Czerwonego Krzyża — Oddziału w Łodzi.

Niżej podpisani członkowie Komisji Rewizyjnej dokonali dokładnego przejrzenia i sprawdzenia ksiąg Łódzkiego Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża i stwierdzili zgodność wszystkich zapisów z przedstawionymi im dowodami. Księgowość Oddziału uznano za wzorową, zasługującą na specjalne wyróżnienie.

Według przedstawionego Komisji sprawozdania ogólny przychód Oddziału wyraża się

| | | |
|---|---|---|
| w sumie . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | Zł. | 74.851,12 |
| rozchód zaś . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | „ | 70.482,50 |
| dając w rezultacie przewyżkę w sumie . . . . . . . . . . . . . . | Zł. | 4.368,62 |

która powiększyła majątek Oddziału z sumy zł. 160.881,40 do sumy zł. 165.250,02.

Przy przeglądaniu poszczególnych pozycji aktywów bilansu daje się zauważyć zmniejszenie się zasobów gotówkowych przeszło o 25.000,— zł., natomiast przybywa bardzo poważna pozycja Sekcji Sanitarnej w sumie zł. 31.546,88, stanowiąca wartość pięciu samochodów sanitarnych zakupionych bardzo korzystnfe przez Oddział w okresie sprawozdawczym.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się zmniejszeniem się dochodów Oddziału w porównaniu z rokiem poprzednim mniej więcej o 25%, zwłaszcza w dziale wpływów z imprez Komitetu Dochodów Niestałych i ofiar. Sumę zainkasowanych składek członkowskich dało się utrzymać w normie poprzedniej dzięki powiększeniu się liczebności członków Oddziału bezmała o 3.000. Świadczy to wyraźnie o zubożeniu tych warstw społeczeństwa, które bytem i sprawami instytucji zwykły się interesować.

Przy analizowaniu wydatków Oddziału w okresie sprawozdawczym Komisja zastanawiała się dłużej nad pozycją zł. 35.336,72 wydatkowaną na dożywianie dzieci i wysuwającą działalność tej sekcji na czoło wszystkich poczynań Oddziału.

Komisja nie zaprzecza, że sprawa dożywiania biednych dzieci winna znaleźć należyty oddźwięk i ofiarny odruch w jaknajszerszych sferach społeczeństwa, nie wyłączając instytucji Czerwonego Krzyża. Komisja pozwala sobie jednak wyrazić opinję, że Polski Czerwony Krzyż w pierwszym rzędzie winien dążyć do osiągnięcia celów wskazanych w artykule 4 punkcie b statutu i obracać wolne fundusze na akcję dobroczynną, dopiero wtedy, gdy wszystkie działy pogotowia sanitarnego na wypadek wojny będą należycie zorganizowane.

W związku z powyższem Komisja z uznaniem stwierdza doskonałą organizację Sekcji Sióstr, będącą już dziś wzorem dla innych Okręgów i Oddziałów, podkreśla również staranie i pracę Oddziału nad wzorową organizacją punktów sanitarno-odżywczych.

Dla ułatwienia Zarządowi Oddziału kierowania sprawami tegoż, według zgóry nakreślonego planu, Komisja Rewizyjna proponuje układanie preliminarza budżetu wydatków na rok następny nie na zasadzie danych z okresu ubiegłego, lecz w zastosowaniu do prac i zadań, jakie w myśl celów i posłannictwa Czerwonego Krzyża za najpilniejsze uważać należy.

Wobec stwierdzenia prawidłowości i porządku w prowadzeniu rachunkowości Oddziału Komisja wnosi o przyjęcie i zatwierdzenie bilansu na 31 grudnia 1926 oraz sprawozdania Zarządu za rok 1926.

Łódź, dnia 20 kwietnia 1927 roku.

KOMISJA REWIZYJNA: **Waldemar Bagun-Bersin**
**Antoni Michałowski**
**Kazimierz Roszak**
**Oskar Szeffer**

Drukarnia
EDWARDA KULISZA
w Łodzi, Pomorska 26.